

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Primu[m] est mysteriu[m] dulcissime [con]solationis: cu[m] [...] D[omin]is
iesus postq[ue] loc. est eis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Her. de ascensione dñi de mysterio

ti creatio: remanet tñ corpus passibile et mortale. Totalit aut glificata est hūanitas chī in sua resurrectioe: sed psumatio et oimoda manifestatio huius glie facta est in ipsius triumphatissima ascensioe. Dicim itaq q festiuitas hodierna est pclusio oiz festiuitatu chī: vtz incarnatio: natiuitas: circumcisio: appitio: passio: et resurrectio. Ad hoc qpe incarnatio est: nat et circumcisus: et triginta annis in hoc mundo laborauit. Dehinc passus est et morte sustinuit: vt ad celū ascēderet et celi portā nobis aperiret: qd hodie pactū est. Augus. serm. de ascen. Nos chī mors viuificat: nos chī resurrectio erexit: nos chī ascensio psecravit: qz nobis spm de celo tribuit. Hec ille. Idē. Dū hūmaz p dicioz sideribz importauit: credētibz celū patere posse mōstrauit. Hec ille. Idē. Resurrectio dñi spes nra est: ascensio dñi glificatio nra. Ascensiois hodie solēnia celebram. Si recte: si fidelit: si recte: si pie ascensioe dñi celebram: ascēdam cū illo et sursum corda habeam. Hec ille. Amb. li. de officijs. Sicut chīs sua resurrectioe: resurgēdo a pctis edocuit. ita sua ascensioe ascensionez qndam esse aie indicauit. Hec ille. Nunc itaq deuotissime atqz letatē pteplemur hodiernē solēnitatis mysteriū: triūphum vtz et glām dñice ascensiois: de q dicit pposita verba. Dñs iesus postq locut est eis assupt est in celū et sedet a dextris dei. Verba admirāda: vba idē dūissima: vba dulcissima et spūali p solatioe plenissima: quibz nobis expmīit triūphātis ascensiois dñice mysteriū. In his autē verbis nobis pcpue expmunt tria pncipalia mysteria hodierna die deuotissimis anis recolēda. Prīmū est mysteriū dñice ascensiois: cū dicit: Dñs iesus postq loc. est eis. Scdm ē mysteriū triūphātissime ascensiois: cū dicit: Assumptus est in celum. Tertium est mysteriū glōsissime exaltationis: cū dicit: Et sedet a dextris dei. Prīmū itaqz est mysteriū dulcissime p solatiois. Vbi pteplāda est inextinguibilis dulcedo mellifluoz pboz quibz dignat est de suos discipulos et amicos p solari cū ab eis esset recessus et in celū ascensus. Quāto sapiebāt dulcedinis verba oris illi sacratissimi dñi iesu.

Poterat vtz qlibet discipuloz cū pā. dicere. p dulcia faucibus meis eloquia tua sicut p mel o. meo. Verba qpe iesu dulcissima cū amātibz: qm amoz ipsi iesu ierplī cabile cordi hūano dlcēdinē igerit atqz suauitatē. Her. Amoz iesu dulcissimi: vtz suauissimi: pl' milies glōsissimi: q dicit et sufficit. Hic amoz ardet dulciter: dulcescit mirabiliter: sapit delectabiliter: delectat et felicit. O bñm incendiū: o ardens desideriu: o dulce refrigeriu amare dei filii. Hec ille. In pta hoc etiā cātat ecclia in hac sacra solēnitatē iesu nra redēptio: amoz et desideriu. Locut ē dñs in recessu suo discipulis suis tria pncipua verba dulcedine p solatiois et amoris plenissima. Prīmū est verbū gratiose pmissiois. Scdm est verbū amorose redargutiois. Tertium ē verbū fructuose instructiois. Prīmū igit est verbū gratiose pmissiois: qz sicut dicit Act. j. Conuolens pcepit eis ab hieronymis ne dicerent: sed expectarēt pmissionē dñis quaz audistis in qre p os meū: qz iōānes quidēz baptizauit aqua: vos autē baptizabimini spūsancto nō post multos hos dies. Hec ibi Gre. sup illo verbo Conuolens. Notate verba: signate mysteria: Comedit et ascēdit: vt vtz p effectū comestiois veritas patesceret carnis. Hec Greg. In verbis aut pmissis de actibz aploz tria sunt pncipue notāda q necessaria sunt ad receptioz spūsancti. Prīmū est pacifica puerlatio q dat intelligi in hōe q dixit dñs discipulis. Pcepit ne discederēt ab hierosolymis. Hierosolyma em̄ interpretat pacifica: vtz visio pacis. Quā et post resurrectionē dñs pmo discipulis obrulit pacē: et deinde in iustitiam et dixit: Accipite spūsanctum. Scdm ē ptegratiua expectatio. Propter qd ad dicitur: Sed expectarēt pmissionē pñs. Quā et de discipulis post ascensioe dñi et ante aduentū spūsancti dicit Act. j. Hi oēs erāt p seuerātes vnanimis in orōne. Tertium est studiosa seu meditatiua verbi dei auditio q notat ibi Quā audistis in qre p os meū. Quā Act. x. Adhuc loqnte petro cecidit spūsanctus sup oēs q audiebāt verbū. Secundū ē verbū amor

rose redarguit. Et amore em̄ maximo redarguit amicos. Apoc. iij. Ego q̄s amo arguo et castigo. Inuenit aut̄ dñs redarguisse in discipulis suis tria post resurrectione. Primo irrationabile eorū timiditate. Luc. vi. Quid turbati estis et cogitationes ascendunt in corda v̄ra. Sic arguēdi sunt multi q̄ timēt deo seruire et ad eū accedere pro opa virtutis. Timēt em̄ paupertatē hui⁹ vite: nimit̄ penas corporales. Ps. Trepidauerūt timore vbi nō erat timor. Secundo reprehensibile eorū incredulitate: nō q̄ iam adhuc essent increduli: sed q̄ antea tarde crediderāt. Mar. vi. Exprobrauit incredulitatē illoꝝ et duriciā cordis: q̄ his qui viderāt eū resurrexisse a mortuis nō crediderāt. Ste. in ome. Quia in re qd̄ p̄side randū est nisi q̄ idcirco dñs tūc discipulos increpauit cū corporaliter reliq̄t: v̄ba que recedēs diceret: in cordib⁹ audientū artius impressa remanerēt. Hec Greg. Ber. Audi ch̄m discipulos increpantē ad hora qm̄ subtractur⁹ erat suā p̄sentia: nō dedit gneris q̄ a primo vel a ch̄m vicario redarguit. Hec ille. Sūt itaq̄ arguēdi atq̄ increpādi mlti q̄ fidem h̄nt modicā et forte mortuā vel sopitā: q̄ p̄prie loq̄ndo nō credūt in deū. Nā s̄m Aug. Credere in deū est credēdo amare deū. credēdo in eū ire: credēdo ei adherere: et credēdo ei⁹ mēbz̄ icōpari. Tertio redarguit inutile eorū curiositatē. Nā sicut h̄z̄ Act. j. Interrogabant eū dicētes: Dñe si in tpe hoc restitues regnū israel: Dixit aut̄ eis: Nō est vestrū nosse tpa l̄ momenta q̄ p̄r posuit in sup̄tate. Hec ibi. Eccl. iij. Altiōra tene q̄ scieris: q̄ ar̄ tibi p̄cepit de⁹ cogita sp̄. Hec ibi. Et vere hec sunt sp̄ cogitāda: qm̄ in extremo iudicio est de his districta rō corā sūmo iudice reddēda. Sic itaq̄ valde sunt increpādi q̄ de curiosis et inutilib⁹ potius q̄ de necessarijs ad salutē inq̄runt et multo acri⁹ arguēdi q̄ de futuro tpe sibi temerarie et piculose p̄sumūt. Bern. Quid tibi de futuro tpe temerarie p̄sumis o mīser tanq̄ de ip̄a etiā momenta in sua non posuerit potestate.

Tertiu⁹ ē verbū fructuosae instructionis. q̄ docuit eos qd̄ essent facturi p̄pter suā et oim salutē. vi. Act. j. Et

tis mihi testes in hierlm̄ et oī iudea et samaria et vsq̄ ad vltimū t̄re. Et nota quōd in illis trib⁹ regionib⁹ sp̄cialiter noiat⁹ rādguntur tria necessaria hoib⁹ ad hoc v̄m̄ eis efficacitā habeāt testimoniū de christo. Dñe em̄ in seipis esse pacifici p̄ h̄ie puritate: qd̄ intelligit p̄ hierlm̄: q̄ visio pacis interpretat⁹: Dñe eē deo deuoti et hūiles p̄fiteōdo p̄p̄riā idignitatē: qd̄ intelligit p̄ iudeā q̄ p̄fessio interpretat⁹. Dñe etiā esse solliciti p̄ futuro: et st̄iles i bono p̄positi firmitate: qd̄ intelligit p̄ samariā: q̄ interpretat⁹ cūstos dñi: vel custoditēs dñm. Ponit etiā instructionē a dño data apl̄s Mar. vi. vbi dicit⁹: Eūtes in mundū vniuersum p̄dicare euāḡiōi creature etc. vbi p̄cipue ponitur factū. Primum ē vniuersal p̄ceptio: cū dicit⁹. Eūtes in mū. vni. p̄p̄riā. oī cre. Vbi Greg. Nunq̄d fr̄es mei sc̄m euāḡelū vel insensatis reb⁹ vel brutis animalib⁹ fuerat p̄dicandū vt de eo discipulis dicit⁹: p̄dicare om̄i creature. sed oīs creaturē noīe signat hō. Hec Greg. Sic aut̄ loquit⁹ dñs triplici ratione. Prima est rō ḡnalis p̄ueniētie. sc̄. cū ceteris reb⁹. Nā etiā s̄m p̄hos hō dicit⁹ microcosm⁹. i. minor mundus: q̄ p̄ueniētiā habet cū oib⁹ creatur⁹. 3o Greg. in ome. Oīs creature aliqd̄ habz̄ hō. Habz̄ nāq̄ cōe eē cū lapidib⁹: viuere cū arborib⁹: sentire cū animalib⁹: intelligere cū angelis. Si igit̄ cōe habz̄ aliqd̄ cū oī creatura hō: iuxta aliqd̄ oīs creatura hō. Hec ille. Secūda est diuinalis benivolētie. Per hoc eū ostenditur q̄ de⁹ vult oēs hoīes saluos fieri et ad agnitioz̄ vestrarū venire. j. ad Tim. ij. Et q̄ nō ē acceptio p̄sonaz̄ ap̄d deū. Act. x. Greg. in ome. Pōt etiā oīs creature nomine oīs natio gentiū designari. Tertia est rō sp̄cialis p̄ueniētie: q̄ v̄ic⁹ hō ip̄s est oīs creatur⁹ saltē corporaliū. ps. Dia lubie cisti sub pedib⁹ ei⁹. Et Gen. j. Domiami piscib⁹ maris: volucib⁹ celi: et cunctis animalib⁹ terre. Greg. in ome. Diē creature p̄dicatur euāḡelū cū soli hoī p̄dicat. q̄ ille v̄z̄ vocet p̄pter quē cūcta creata sunt in terra. Scdm̄ qd̄ in euāḡelio rāgit̄ circa apl̄oz̄ instructionē est p̄ceptiois specificatio: q̄a v̄ic⁹ ostendit qd̄ deberēt p̄dicare. o. Qui crederit et baptizat⁹ fuerit salu⁹ erit. Qui nō crediderit cōdenabit. Greg. in ome. Fortasse apud semetip̄m vniūq̄q̄ dicat.

h h

Ber. de ascēsiōe dñi De mysterio

Ego sã credidit: salu⁹ ero. **U**er⁹ dicit: si fide opib⁹ teneat. **U**tra etem fides est: q̄ in h̄ qd̄ s̄bis dicitur: morib⁹ nō p̄radicit. **H**inc ē qd̄ de q̄busdã falsis fidelib⁹ Paul⁹ dicit: **Q**ui p̄fitent̄ se nosse deũ factis aut̄ negãt. **H**inc **P.** ait. **Q**ui dicit se nosse deũ z mā data ei⁹ nō custodit: mēdax est. **Q**ue cum ita sint: fidei n̄re veritatē in vite n̄re p̄fide ratiōe debem⁹ agnoscere. **T**ūc em̄ veracit̄ fideles sum⁹ si qd̄ s̄bis p̄mittim⁹: opib⁹ implem⁹. **H**ec **B.** **U**n̄ **J**acob. ij. **Q**uid p̄derit fr̄es mei si fide dicit se q̄s h̄re: opa aut̄ nō habeat: nūq̄d fides poterit saluare eũ: **I**bidē. **S**icut corpus sine sp̄u mortuuz est: ita z fides sine opib⁹ mortua est.

Tertiu⁹ est specificatiōis magnificatio. q̄ subdit **S**iḡ ar̄ eos q̄ credide. **H**ec seq̄nt̄. **I**n noie m. demo. eũc̄let̄ zc. **Q**uãq̄ p̄ certitudinē sc̄re nō possum⁹ q̄ sunt saluãdi z q̄ d̄nãdi. **P**onit t̄n̄ hic dñs q̄nq̄ signa valde exp̄ssiva salutis q̄ nobis in vltio reces̄su p̄ memoriat̄: r̄q̄q̄ p̄ q̄ discernuntur vere credētes ab incredul̄. **H**inc aut̄ hec signa dupl̄: cop̄aliter et sp̄ualit̄. **A**pl̄ q̄ p̄pe z aliq̄ quidã sc̄ri in eccl̄ia p̄mittiua habuerūt illa vtroq̄ mō. **H**oc em̄ necessarium erat vt boiem ad fidē p̄uerteret. **S**p̄ualit̄ aut̄ habent̄ ab hoib⁹ vere credētib⁹ z sunt signa certa salutis. **F**acere q̄ppe h̄mōi siḡ cop̄aliter z f̄aliter oñdit boiem sc̄m. s̄z nō efficit. **H**abere s̄o h̄mōi sp̄ualit̄ efficit boiem sc̄m z oñdit. **P**rimū itaq̄ signuz est demōioz electio: q̄ vere credētes demonia eũc̄iet. i. p̄tã per p̄niam ea detestãdo z purgãdo p̄sc̄iam. **E**t cū aliq̄s hoc sollicit̄ facit: ostēdit se v̄re ch̄riã. **D**ñs ei q̄ nō mentit̄ d̄r signa ar̄ eos q̄ crediderit hec seq̄ntur. **I**n noie meo demo. eũc̄ient. **Q**uãt̄ p̄tã dicant̄ demonia: p̄z q̄ntiam **M**ar. vi. legit̄ **M**aria maḡd. habuisse septē demonia: qd̄ exponit **B.** di. **M**aria septē demonia habuit q̄ vniuersis vicijis plena fuit. **S**c̄dm̄ signū est noue lingue locutiō: q̄ linguis loq̄ntur nouis: deserendo. i. antiquã locutiōnē quã diabol⁹ adinuenit et hoies mali. j. **R**eg. ij. **R**ecedant vetera de ore v̄io. **U**er⁹ q̄ppe lingua est: blasphemare: p̄urare: et s̄ba p̄tra dei reuerentiã p̄ferre: **S**ed noua lingua est deũ laudare z gl̄ficare. **D**e veteri lingua d̄r **E**ia. j. **B**lasphemauerūt sc̄m̄ ist̄. **N**o

ua s̄o lingua d̄r: **S**ēper laus eius in ore meo. **I**tē v̄e lingua est iracunde z dure loqui p̄mis: eis maledicere: z ad iracundiã puocare. **N**oua s̄o lingua est m̄st̄e te z humil̄ p̄mo loq̄ z ei b̄dicere. **D**e veteri lingua d̄r **P**s. **M**aledicēt illi. **D**e noua s̄o lingua subdit **E**t in b̄dicēs. **I**tē verus lingua est adulari: detrabere: fraudulēta s̄ba loq̄et mēdacia. **N**oua s̄o lingua est veritatē sp̄ p̄ loco z t̄pe manifestare. **D**e veteri lingua d̄r **H**iere. ix. **D**ocuerūt linguas suas loq̄ mēdaciū. et **P**s. **D**ixisti s̄ba p̄cipitatiōis lingua dolosa. **N**o na aut̄ lingua d̄r **J**o. xvij. **I**n hoc nat⁹ s̄i et ad hoc veni in mundū vt testimoniu⁹ p̄hibeaz p̄tati. **E**t. ij. **T**im. ij. de noua lingua d̄r. **S**ollicit̄ cura teip̄m p̄abile est h̄bere recte tractantē verbū p̄tatis. **I**tē v̄e lingua est impudica z circa carnalia verba loq̄: q̄ sunt signa mali et impudicit̄ cordis. **M**atth. xij. **E**t abundantiã cordis os loq̄tur. **E**t **A**rist. iij. et h̄c. **Q**ualit̄cūq̄ q̄s est talit̄ d̄r: talia opat̄: et talit̄ vivit. **N**oua s̄o lingua est honesta z sc̄ra z casta s̄ba p̄ferre. **D**e veteri lingua. **J**o. xv. **C**orruptunt bonos mores colloq̄a mala. **D**e noua lingua d̄r **S**ene. **T**urpia ne d̄v̄eris: paulatim p̄ verba pudor defluit. **I**tē vetus lingua est de terrenis et transitorijis loqui. **N**oua s̄o lingua de celestib⁹ et eternis. **D**e veteri lingua **J**oã. ij. **Q**ui de terra est: de terra loquit̄. **E**t. j. **J**o. iij. **I**psi de mūdo sunt t̄bo de mūdo loquunt̄. **D**e noua s̄o lingua. **J**o. iij. **S**ic̄s loq̄ q̄si s̄mones dei loq̄ur. et **E**p̄h̄. iij. **D**is sermo malus ex ore v̄io nō p̄cedat: sed s̄i q̄s bon⁹ est ad edificatiōnē **T**ertiu⁹ signū est serpentiu⁹ ablatio: q̄ serpētes tollent̄: id ē malas suggestiōes siue a diabolo siue a p̄mo immittas. **B**ern. **D**emoniū ē malas cogitatiōes ingerere: sed nō s̄t̄ est illi nō p̄stare. nã q̄ntiens resistim⁹ toties diabolū sup̄amus: angelos l̄ficam⁹: deuz honoram⁹. **H**ec ille. **Q**uartū est venenū mortiferi sum̄p̄ri repressio: q̄ si mortifera q̄d biberint nō eis nocebit. **D**ortifera venenū bibere significat magna in cōmōda sustinere: siue in reb⁹: siue in verbis siue in p̄sona. **S**ed hec vere credētib⁹ nō nocent: q̄ nō frangunt̄ p̄ impatientiã: s̄z patienter tolerāt: qd̄ est signū salutis. **B.**

Ego patietē veritatē maiorē signis et mi-
raculis credo. Idē Qualis vnusq; apd
se lateat: allata p̄melia pbat. Hec ille.
Quintū est salubris sup egros manū
spoliō: q; sup egros manū imponēt et bñ
habebūt. i. sup pctōres q; eos offenderūt:
manū imponēt eis indulgēdo: et hoc be-
ne habebūt. Hoc em̄ est deo valde acce-
ptū: et valde meritorū. Aug. ser. de fetō
Stephāo. Per amorē boīs inimici: effi-
cienis amic⁹ dei. Idē in ench. Elemosyna
illa nihil est mai⁹ q; ex corde dimittimus
q; in nos quisq; peccauit. Hec ille. De
pctōis autē q; signis in euāgelio expref-
sis sic loquit̄ br̄s Bern. in ser. Quis ea q;
in p̄nti loco scripta sunt signa videt habe-
re credulitatis sine q; nemo poterit salua-
ri: qm̄ qui nō crediderit dēnabit: et sine
fide impossibile est placere deo. Quis i-
dē demonia eicit: linguis loquit̄: serpen-
tes tollit. Quid ergo? Si nemo hec habz
aut pauci in nr̄is vident habere t̄p̄us.
aut nemo saluabit: aut hi soli q; his mune-
ribus gloriānt̄ q; nō tā merita sunt q; indi-
cia meritō: adeo vt multī dicētes: Dñe
in noie tuo demonia eicam⁹: et in noie tuo
virtutes multas fecim⁹: audire habeāt in
iudicio: Nescio vos discedite a me male-
dici in ignē eternū. Ubi est q; ait apl̄s
cū d̄ iusto iudice loqr̄: q; reddet vnicuiq;
iuxta opa sua: si (q; absit) magis q;renda
sunt in iudicio signa q; merita. Sunt tñ
ip̄a merita signa q;dam certiora vtiq; et sa-
lubriora. Nec difficile arbitro: nosse quē
admodum intelligi signa p̄ntia possint vt
sint indubitata signa credulitatis ac p̄
et salutis. Prīmū em̄ op⁹ fidei p̄ dilectōz
opantis cordis p̄pūctio est: q; sine dubio
eq̄ciū demonia cū eradican̄ ex corde pec-
cata. Et inde q; in ch̄m credūt: linguis lo-
quūt̄ nouis: cū tā recedūt vetera de ore
eoz nec de cetero vetusta p̄toparentū lin-
gua loquūt̄ declinantū in verba mali-
cie ad excusandas excusatiōes in pctis.
Ubi p̄o p̄pūctio cordis et oris p̄fessioe
p̄ora deleta sunt peccata: ne reciditū pati-
antur: et sint posteriora peiora p̄orb. ser.
pentes tollant necesse est. i. venenosas sug-
gestiones extinguant. **Q**uid tamē agē-
dum siq; forte radix pullulat que tā veloci-
ter nequeat extirpari: s; stimulat aim cō-

tupiscētia carnis: Profecro si qd mortife-
rū biberint non eos nocebit: quoniā iuxta
saluatoris exemplū: cū gustauerint nolē
bibere. i. cū senserint nolent p̄sentire. Sic
em̄ eos nō nocebit quia nulla dāgnatio est
his qui sunt in ch̄o iesu p̄pūscētie sen-
sus absq; cōsensu. Quid tamē? Dolesta
certe et piculosa est sic corrupte affectiōis
lucta et infirmate. sed qui crediderint. sup
egros manū imponēt et bene habebunt
id est egras affectiōes bonis opib; ope-
rient: et hoc remedio curabunt. Hec sup
dicta Bern. Hoc de p̄mo principali my-
sterio.
Secundū p̄ncipale mysteriū est my-
steriū triūphantissime ascēsiōis:
quia dñs ih̄sus post p̄ locutus est
eis assumptus est in celū. Et Act. j. Eleua-
tis manib; ferebat in celū. Et dicebat di-
scipulis illud quod habet Joā. xx. Ascen-
do ad patrē meū et patrē vestz deū meū et
deū vestz. De loco autē quo ascendit qui
est in mōte oliueti dicit Simplicius ep̄us
hierosolymitan⁹: q; cū ibi postea edificā-
ta esset ecclesia: locus ille in quo institerūt
vestigia ch̄isti ascēdentis nunq; potuit
iterū pauimēto: imo resiliēbāt marmora
in ora collocantū. Calcari etiā pulueris
a domino hoc dicit esse documentū q; ve-
stigia imp̄ssa cernūt̄ et eadē adhuc spe-
ciem velut pressis vestigijs terra custodit
fuit autē hec domini ascēsiō triumphā-
tissima p̄cipue p̄ter tria
Primo p̄ter loci in quē ascendit incō-
parabilē ascēsiōis.
Secōdo p̄ter dñi ascēdentis admirabilē
potentiā.
Tertio p̄ter exhibitā a creaturis lau-
dabilem reuerentiā.
Primo propter loci in-
cōparabilē eminentiā: q; assumpt⁹ est in
celū. Ps. Ascēdit sup celos celoꝝ et orie-
rem. in celū vicz empyreū vsq; ad thronū
altissimū. Ps. Occursus ei⁹ vsq; ad sum-
mū ei⁹. Probat autē doctor scrias in. ij. p.
q; p̄uenies fuit ch̄istū sic ascendere: quia
per resurrectionem vitam immortalem
et incorruptibilem atq; impassibilem in-
choauit. Locus autem in quo nos habi-
tam⁹ est locus generatiōis et corruptiōis

h h z